

Svetovalni napotek 1312-1

Zunanje presoje

Temeljni standard v tej zvezi

1312 – Zunanje presoje

Zunanje presoje mora opraviti najmanj enkrat na vsakih pet let usposobljen neodvisni presojevalec ali presojevalna skupina zunaj organizacije. Vodja notranje revizije se mora z organom nadzora pogovoriti o:

- obliki in pogostnosti zunanjih presoj in
- usposobljenosti in neodvisnosti zunanjega presojevalca ali presojevalne skupine, v kar je vključeno tudi vsako morebitno navzkrižje interesov.

Pojasnilo

Zunanje presoje lahko potekajo v celoti z zunanjim presojevalcem ali v obliki samoocenjevanja z neodvisno zunanjo potrditvijo. Usposobljeni presojevalec ali presojevalna skupina izkazuje svojo usposobljenost na dveh področjih: na področju strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju in v procesu zunanjega presojanja. To usposobljenost lahko dokazuje z izkušnjami in teoretičnim znanjem. Izkušnje, pridobljene v organizacijah podobne velikosti, sestavljenosti, sektorja ali panoge ter strokovne zahtevnosti, so dragocenejšje od manj pomembnih izkušenj. Za presojevalno skupino ni potrebno, da ima vsak izmed njenih članov vse sposobnosti; usposobljena mora biti skupina kot celota. Vodja notranje revizije na podlagi strokovne presoje oceni, ali ima presojevalec ali presojevalna skupina zadostne sposobnosti, da lahko dokaže svojo usposobljenost.

Neodvisni presojevalec ali presojevalna skupina pomeni, da nima niti resničnega niti navideznega navzkrižja interesov in da niti ni del niti ni pod nadzorom organizacije, ki ji pripada notranja revizija.

Svetovalni napotek 1312-1

Vodja notranje revizije mora pripraviti in izvajati program zagotavljanja in izboljševanja kakovosti, ki vključuje notranje in zunanje presoje. Zunanje presoje se lahko izvedejo na enega od dveh različnih načinov:

- v celoti kot zunanja presoja, ki jo opravi usposobljen neodvisni zunanji presojevalec ali presojevalna skupina; skupino naj sestavljajo strokovno usposobljeni strokovnjaki pod vodstvom izkušenega in strokovnega vodje projektne skupine;
- kot notranjerevizijsko samoocenjevanje z neodvisno zunanjo potrditvijo.

Z zunanjimi presojami se presodi skladnost z obveznimi navodili Mednarodnega okvira strokovnega ravnanja, to je z Opredelitvijo notranjega revidiranja in s *Standardi*, ter oceni, ali se notranji revizorji ravna po Kodeksu etike.

Pri določanju vrste vsake zunanje presoje lahko vodja notranje revizije in organ nadzora upoštevata tudi:

- ali naj se presoja zaključi z izraženim mnenjem ali sklepom o skladnosti s predpisi;
- obseg opravljenega dela notranje revizije, ki ga je treba presoditi;
- ali bo presoja pokrivala skladnost z notranjerevizijsko listino, načrti, usmeritvami, postopki, ravnanji ter ustreznimi zakonskimi in drugimi predpisanimi zahtevami;
- ali bosta pri presoji upoštevana uspešnost in učinkovitost notranje revizije, ki je v notranji reviziji izmerjena z oceno:
 - postopkov in notranjega ustroja,
 - spleta znanja, izkušenj in strokovnosti;
- ali bo pri presoji upoštevano, v kolikšni meri notranja revizija izpolnjuje pričakovanja organa nadzora, posloводства in vodstva delovnih področij ter dodaja vrednost organizaciji.

O obsegu presoje se lahko dogovorijo vodja notranje revizije, izvršni direktor, ki mu vodja notranje revizije poroča, in organ nadzora. Vodja notranje revizije naj zagotovi, da bodo končni izsledki zunanje presoje jasno opredeljeni.

Presojevalci /Presojevalna skupina

Usposobljenega neodvisnega presojevalca ali presojevalno skupino je treba izbrati po posvetovanju z izvršnim direktorjem, ki mu poroča vodja notranje revizije, in organom nadzora. Presojevalci oziroma presojevalna skupina morajo biti strokovno usposobljeni na dveh glavnih področjih, to je za:

- strokovno ravnanje pri notranjem revidiranju, vključno s poglobljenim poznavanjem Mednarodnega okvira strokovnega ravnanja,
- postopke zunanje presoje kakovosti.

Posebej zaželena usposobljenost in strokovnost vključujeta:

- usposobljenega preizkušenelega notranjerevizijskega strokovnjaka, kot je na primer notranji revizor z nazivom CIA,
- tekoče poglobljeno poznavanje Mednarodnega okvira strokovnega ravnanja,
- poznavanje vodilnih praks notranjega revidiranja,
- najmanj zadnja tri leta izkušenj iz notranjega revidiranja na višji ravni, kar dokazuje poznavanje revizijskega dela in uporabe Mednarodnega okvira strokovnega ravnanja.

Poleg tega so prednostne sposobnosti vodij presojevalnih skupin ali neodvisnih potrjevalcev presoje lahko še:

- dodatna stopnja usposobljenosti in izkušenj, pridobljenih pri prejšnjih zunanjih presojah kakovosti, in/ali dokončan izobraževalni seminar Inštituta notranjih revizorjev (IIA) za presojo kakovosti ali podobno usposabljanje;
- izkušnje vodje notranje revizije ali primerljivega upravljanja notranje revizije na vodstveni ravni,
- ustrezno tehnično znanje in izkušnje v panogi.

Posamezniki z znanjem in izkušnjami na drugih področjih lahko nudijo ustrezno pomoč. Taki so na primer specialisti za upravljanje tveganj podjetja, revidiranje informacijske tehnologije, statistično vzorčenje, sisteme za spremljanje in za kontroliranje samoocenjevanja.

Zunanji presojevalci ali presojevalna skupina in njihove organizacije ne smejo biti v nobenem navzkrižju interesov, ki bi lahko oslabilo njihovo nepristranskost. Vodja notranje revizije, izvršni direktor, ki mu vodja notranje revizije poroča, in organ nadzora bi morali upoštevati:

- dejanska, morebitna ali zaznana navzkrižja interesov, povezana s preteklimi, sedanjimi ali prihodnjimi poslovnimi razmerji za storitve, kot so:
 - zunanja revizija računovodskih izkazov,
 - svetovalne storitve pri upravljanju organizacije, upravljanju tveganj, računovodskem poročanju, notranjem kontroliranju ali na drugih sorodnih področjih,
 - pomoč notranji reviziji.

Upoštevati je treba pomembnost in količino opravljenega dela;

- dejanska, morebitna ali zaznana navzkrižja interesov pri presojevalcih, ki so bili prej zaposleni v organizaciji. Upoštevati je treba, koliko časa je presojevalec že neodvisen. *Neodvisen* pomeni, da niti ni del niti ni pod nadzorom organizacije, ki ji pripada notranja revizija;
- dejanska, morebitna ali zaznana navzkrižja interesov pri presojevalcu zaradi preteklih, sedanjih ali prihodnjih poslovnih razmerij z organizacijo ali njeno notranjo revizijo, kar vključuje tudi sodelovanje presojevalcev pri notranjih presojah kakovosti;
- vzajemne/recipročne presoje med tremi ali več sorodnimi organizacijami je mogoče šteti za neodvisne. Sorodne organizacije so organizacije iz iste panoge, regionalnega združenja ali druge skupine med seboj podobnih organizacij. Vsekakor pa je treba skrbno zagotoviti, da neodvisnost ni oslabljena in da bodo vsi člani skupine lahko v celoti izvajali svoje naloge.
 - Presojevalci oziroma presojevalne skupine za vzajemne medsebojne presoje bi morali imeti prej opisane veščine, izkušnje in znanje.
 - Vzajemne medsebojne presoje med dvema organizacijama niso neodvisne.

O neodvisnosti presojevalcev oziroma presojevalnih skupin in o navzkrižju interesov bi se bilo treba pogovoriti z organom nadzora. Vodja notranje revizije bi moral oceniti stopnjo neodvisnosti presojevalne skupine in spremljati, ali se dogovorjena metodologija, kot je na primer metodologija po Priročniku za presojo kakovosti, ki ga je izdal Inštitut notranjih revizorjev (IIA), upošteva v celotnem poteku presojanja.

Nadaljnja navodila o neodvisnosti zunanjih presojevalnih skupin so še v svetovalnih napotkih:

- 1312-3 Neodvisnost zunanje presojevalne skupine v zasebnem sektorju,
- 1312-4 Neodvisnost zunanje presojevalne skupine v javnem sektorju.

Objavljeno maja 2015.
